

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2013 kovas Nr.47

Pavasario laukimas, - taip pavadinau šią nuotrauką, pro savo virtuvės langą nufotografavusi iš aukštai besižvalgantį katiną. Gal ir jis, kaip ir mes, žmonės, laukia pirmųjų saulės spindulių ir žalumos.

Kovo mėnuo iš tiesų pasižymi gražiomis datomis. Tai ne tik pavasario pradžia, bet Kovo 11 – ają mes švenčiame Nepriklausomybės atkūrimo dieną, o tauragniškiei dar būtinai prisimena kraštietę dr. Eugeniją Šimkūnaitę.

Kovo mėnesį yra du gražūs vardadieniai: kovo 4-ąją - šventas Kazimieras (Kovarnių diena) ir kovo 19-ąją - šventas Juozapas (Pempės šventė). Kovo 10 dieną minima 40 – ies paukščių diena. O dar viena sena ir graži šventė - Gandrinės švenčiama kovo 25 dieną. Tą dieną į Lietuvą parskrenda gandrai. Moterims smagu, jei ir kovo 8 – oji prisimenama...

Daug gražių, prasmingų dienų mūsų laukia kovo mėnesį. Tai gražiai jas ir sutikime laukdami atbundančios žemės, ir tegul būna, kaip rašė poetas Marcelijus Martinaitis: „Dieve duok, kad atsimerkę žiedai vėl mus matytų visus, gražiai skubančius... Kad mūsų užtektų kiekvienam sugrįžusiam paukščiui...“

Danguolė Grabauskienė

KVIEČIAME

Kovo 9 dieną 12 val. Kultūros centre vyks renginys „Nusilinkim Indrajas žemei“, skirtas Kovo 11 – ajai ir dr. Eugenijos Šimkūnaitės gimtadieniui paminėti.

SVEIKINAME KOVO MĖNESIO JUBILIATUS IR LINKIME

Gyventi:

Kaip medis, kaip žolė ar plaštakė,

Nežiūrint į juodai

baltą ciferblatą

su negyvais skaitmenimis.

Matuoti laiką

pagal rušių žydėjimą

ir laukų kvapą,

pagal paukščių atsisveikinimą

ir sugrįžimą. (Janina Degutytė)

50 metų sukanka tauragniškėms

Romai Kovalskienei ir

Angelei Švogžlienei;

60 metų sukanka tauragniškiams

Bronislavai Gutkinienei ir

Edvardui Petrauskui bei Aldonai

Pivoriūnienei iš Pilkenių kaimo;

75 metų sukaktį švenčia

tauragniškiei Bronislava Dicevičienė

ir Romualdas Palskis, Zofija

Papirtienė iš Pilkenių, Genovaitė

Jackūnienė iš Kalvių, Veronika

Balčiūnaitė iš Taurapilio, Vilė Elena

Žaunierienė iš Bajorų kaimo;

80 metų jubiliejų švenčia Ona Vanda

Rukšienė ir Veronika

Aidukaitė iš Tauragnų;

85 metai sukanka tauragniškiams

Angelei Martinkėnienei, Petrui

Kazickui ir Jonui Lisauskui iš

Maleckazemio kaimo;

90 metų jubiliejų švenčia Angelė

Meiduvienė iš Stučių, Angelė

Lazauskienė iš Vyžių ir Jadvyga

Grašienė iš Taurapilio kaimo.

Kovo 16 dieną 14 val. - Irmos Jurgelevičiūtės koncertas. Bilietai vaikams - 6 Lt, suaugusiems - 10 Lt

Foto reportažas iš Užgavėnių (vasario 12 diena)

Ypač smagu buvo vaikams...

Daktarai pasiruošę suteikti pagalbą

Blynų užteko visiems – „ubagams“ taip pat, ypač už gražias jų dainas

Blynus kepti linksma

Du susirūpinę personažai. Vienas, matyt, galvoja, kaip greičiau iššluoti žiemą, o kitas (seniūnas) – kaip su tuo riestainiu pamaitinti visus alkstančius seniūnijos gyventojus...

Lašininis kovą, žinoma, pralaimėjo...

Net „Utenos dienos“ redaktorius Vytautas Ridikas neatsisakė pašokti su Gaspadine. Šokį stebėjo susižavėjusi jaunamartė...

Nuotraukos Žymanto Trimonio.

**Užgavėnės šventė ir kiti
seniūnijos kaimai – Ritos
Butavičienės nuotraukos iš Klykių**

Linksmųjų netrūko

Kviečiam pasivažinėti!

**Laukiam šiupininės.
Morė (nuotr. kairėje) buvo išpūdinga**

**Dar vienas tarmiškai parašytas Nastės
Šulskuvienės pasakojimas apie gimtojo
kaimo žmones** (spausdiname ištrauką, pabaiga – kitame
numeryje)

MANĄ KAIMĄ ŽMONES

Aš gimiau ir iki 12 metų augau gražiam Utenos rajoną Tauragnų parapijas Lukašiūnų kaimi. Aplink tyvuliavą Baltys, Ilgys, Silys ir arčiausias ežeriokas Peštikis. Lukašiūnų kaimas buvo nedidelis ir išsimėtį trobas viena na kitas per puskilometrį. Aštuoni kėmai pačiam kaimi, a šeši kėmai aplink.

Pati gyvenau prie vieškelių kryžkelės, kur vieškeliai kryžiuos unt Minčių ir Gatelių. Paeėjus kelis šimtus metrų unt Gatelių pusį, stavėją Viščiaus Joną sadyba. Tai maną sanelià gryčia, jai aš ir išvydau pasaulį.

Pą karą orientyru tapą Plachotnas, čia pastatę paminklų žuvusiems rusų kareiviam, atsimenu net jų pavardes. Tai Plochotnas, Medvedevas ir Čiumakas. Maną sanelis buvo kareivių nuvarytas jų užkastei ir užkasę pa trim beržiokais, a aš mokydamsi Untabaltės pradinej atsimenu stavėjau garbės sargybaj Pergalės denas minėjimi. Mus vaikus mokytoja vesdavą ravėt ir gelių sadint unt kapą, nars ti jau jų kūnų ir nebuvo, jie perlaidati Utenos karių kapinese. Kekvenais metais gegužės 9 dienų suvažiuodavą karą vitiranai, apskarstį ordinais ir medaliais, grodavą orkestras, makiniai skaitydavą ailes, garsiakalbiai įjungti, net mūs gryčiai skumbėdavą. Daugiausia tai ruskai kalbėdavą ir dainuodavą, a mum vaikam tas pats, mes bėgdavam pre autalafkių pirkt saldinių ir limonadą. Dabar da tebestovi tas apslupys paminkliokas, apaugis žalėm ir laukinem gelėm, maną bralalis da retkarčiais nušenauna aplink.

Mūsų troba buvo dvejų galų, venam gali mes gyvenam, antram maną saneliai - mamąs tevai. Kai sanatvej sanelius pasiēmę kitas dukrąs pas savi gyventei, tai mes perskraustēm sanelių galan, a savų išnamodavam. Vienu metu pas mus gyveną jauna Zubavičių šeima. Moteriške laukės, tai atmenu žaisdavam atšlaimi sviediniu, tai vis prašydavą neužgauti. Man laisdavą prikišt ausį prie pilvą ir paklausyt kaip ti leliokas spardąs. Ale man taip navatna buvo, kaip anas ti pilvi atsdūrę ir pra kur dabar išlįs, niekaip nesupratau. Pą jų gyveną da tokia mergiotę, girninką pavaduotąja Janyte. Ana buvo baigus mokslus, mokytojavirus biškį kažkur ir su knygų krūvom atskraustę pas mus. Mani labai dominą tās knygas, ale ti buvo be paveiksliukų, rimtās mokslą knygas. Turėją ana ir akordijonų ir grajindavą gražiai vasarās vakarais, a mes visi išsižiojį klausem. Mani biškį makiną grajint, „Suk, suk ratelį“ ir „Šeriau, šeriau sau žirgelį“ buvau jau biškį pramokus liurlintei, bet kadu ji išėję iš mūsų baigēs ir maną mokslai.

Na Plachotną ainunt vieškeliu unt Balčius, gyveną maną krikštą tėvas Babrauskas Jonas su savą žmonu Stasi ir dviem sūneliais. Venam nami gyveną ir Joną sesuo Brania su savą vyru Narkūnu Jonu, taks mažas žmagelis buvo, turėją skripkelį. Kai nubėgdavau kadu pas krikštą tėvų, tai prašydavau dėdį Joną pagriežt, nevisadu sutikdavą, ale sakmadeniais dažnai paimdavą skripkelį ir taip liūdnam grieždavą, kad man verkt narėdavąs. Babrauskai buvo maną tevelià pusbroliai, aš ti nubėgdavau alyvinių abalių pasirinktei, nes labai didelių ir skanių turėją, kakių pas mus nebuvo. Dabar jau sadybąs nebēr, užaugą ta vieta krūmais.

Kai pradėjau ait Untabalten mokyklan, tai pa tiesumu praėjus skersai vieškelį, užlipus unt kalnalią kairėj buvo sadyba, kuriaj tuo metu jau niekas negyveną, tevai sakę, kad tai Dumbravų sadyba. Ti buvo da trabesiai ir didelis sodas, rudenį aidama iš makyklās užeidavau labai sultingų raudanšonių abalių pasirinkdavau. Pa dešnei buvo Kulių sadyba, ataidavą pas maną tėvus, bet aš jų nelabai atmenu. Taliau praėjus miškelį unt kalnalią, dešnėj stavėją Dumbravąs Baliuką sadyba, jis gyveną atroda tadu su motinu. Mani ainunčių aplodavą jų Kudlius. Baliukas turėją maticiklų ir plerpdavą su juo par visų kaimų. Vienų rozų nutiką taks dalykas. Aš buvau gal kakių 11 metų. Maną tevai su kumeli išvažiavą vienų sekmadienį atlaiduos, tai buvo vasarų, džiovinam šienų. Išvažiuodami tevai mum vaikam prisakę, kad šienų papiet sustumtumem krūvelasna, atvažiavį iš atlaidų suveš. Aš kaip vyriausia buvau už tai atsakinga ir narėdama labai untikt tevam, sugalvojau suvežt šienų klojiman. Ale iš kur imtei arklį? Taliau link Untabaltės už Baliuką gyveną dėdę Žigas, ją žmona buvo maną mamąs teta. Taigi aš nubėgau pas Žigus ir sakiau: „moma prašę paskolint arklį, mat tėvas išvažiavįs su mūs kumeli, a moma nori suvešt šienų“. Žinoja, kad aš su savą kumeli moku apseit, pakinkyt ir jot, ir vadeliot, tai kad ir nelabai narėdami, Žigai sutiką duot arklį, matyt, makėjau įtikint. Taigi dėdę Žigas pakinkę in korus arklį, aš intūpiau in juos, paėmiau vadelas ir parvažiavau namą. Su sese ir braliukais suvežem laimingai šienų ir jau pilna pasididžiavimą savim pačiu variau arklį šeimnininkam. Pervaziavus vieškelį, pakilus unt kalnalią, plerpdamas savą maticiklu iš už medžių išlindą Dumbravąs Baliukas. Vajėzau, kaip arklys metēs šonan ir jienās tarp beržų instrigusiąs tik trokšt... Va tadu maną pasdidžiavimas savim ir baigēs, supratau, kad sveiką kailià neišnešiu. Baliukas nuvarę Žigam arklį su sulaužytam jienam, a aš na tevų gavau

pylęs vietą padėkų, nes tevelis turėję padirbtei naujas jienas. Ilgai sarmata buvę sustiktei Žigūs, aidavau makyklan pra juos nunarinius galvų, kal teta Monika vienų rozų nepakvete vidun. Nuo tadų užeidavau beveik kasdien, jie buvę geri žmonės, mani pietumis pamaitindavę ir nepriminę niekadų maną apgaulę. Su jų mažu anūki žaisdavau, gera būdą pas juos, man labai patiką unt jų sienų kabantys divanai, išsiuvinėti spalvotais šilkiniais siūlais. Ti buvę visokie žvereliai, paukšteliai, gražiausias rožes ir aguonas ir dą palinkėjimai visokie. Aj kaip gražu buvę, atsižiūrēt negalėjau.

Nu dabar ape artimesnius kaimynus. Preš karų artimiausi kaimynai buvę Jurkas ir Tumenai, de ja, karas išblaške jų šeimas. Skaudžiausiai palietę Tumėnų šeimų. Jų sūnus buvę Letuvų partizanas, duktę - partizanų ryšininke. Vienus nukankinę, kitus išstremę, jų sadybų vietą tik akmeniniai pamatai ir sodai, pilni dilgelių. Jurkų sadely augę skanias vyšnias, tik prieit prie jų buvę sunku par dilgelas. Ti mes gyvulius rišdavau ir šenaudavau, da avečiau-

davam. Maną gimtinę tais laikais buvę labai daug žemuogių, aviečių, raistaliuos melynių ir girtuoklių, spanguolių ir gervuogių. Beržynėlius baravykai, raudonikiai, paberžiokai. Voveruškę būdą nars vežimu vežk, rudėnį zelianų priraugdą visai žiemai... Grybus kašikais tisdavau. Būdą gražiausia, kai sėdi būdelėj un savą reikalą ir pra lintų plyšį skaičiuoji baravykų kepures. Už mūs tvartą ir būdelas augę seni beržai ir ti dygę visadu baravykai. Jau tų kazlėkų ir ūmedžių tai už grybus neskaite nieks. Mana sanelis juos apvirdavę ir tų nuovirų duodavę gyvuliams, kad sveiki augtų. Saneli megstamiausi grybai augę už klonienas ir buvę balti, kieti, vadinę palėpem. Pamenu kaip sanelis aidavę mišku ir dainuodavę: „Oi jūs grybai, grybai, jūs patieka maną, kas jūsų nevalgę, nieką neišmaną...“ Dabar aš dainuoju, kai grybaunu, ir patikėkit niekada negrįžtu su tuščiu krepšiu.

Aplink buvę miškeliai, pievą, kalnai, pakalnės ir upelą Ligaja už kilometrą tekėję, katroj karštų vasarų dienų inbridį taškemes. Akmenuota, šalta, skaidri. Mėgdavau Stirtalėse, pievaj, atsgulį unt tiltalią medinę, prą kurį patekdavę Gaidžių kaiman, žiūrėti un tyram undeny plaukiojančius žuveliokus. Kai karštom vasarom nusekdavę unduo upelaj, tai žuvis galėjai iš dumblą runkam ištraukt. A kai pavasarį apsimdavę pievas, tai šenaudami vyrai lydekas unt dalgęs pamaudavę. Dabar jau ti krūmais viskas užaugę, bebrų medžiai išversti ir prieit prie upelą aš jau negalėjau, ir viskas labai paskeitį, nebe toji gimtinę jau, tik sapnuos jų regiu ankstesnį ir labai mielų. Jau ir mūsų ežeriokas Peštikis baigia užakt. Ti, kur buvę visą ūlyčią pievą ir saulai tekunt vyrai baltais marškiniais dalgius pustydami žvanginą, dabar šabakštynai ir brūzgynai.

**Mūsų laikraščio svečias –
aplinkės inspektorius
Egidijus Rožė**

Įkurta bendruomenės pareigūnų grupė

Mieli Tauragnų krašto gyventojai, norime Jus informuoti, kad šiais me-

tais Utenos apskrities vyriausiajame policijos komisariate įkurta Viešosios tvarkos skyriaus Prevencijos poskyrio bendruomenės pareigūnų grupė, reikalinga vykdyti nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją, formuojant saugią gyvenamąją aplinką, užtikrinant gyventojų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, pagal kompetenciją teikiant jiems socialinę pagalbą.

Bendruomenės pareigūno veikla yra susijusi su prevenciniu darbu, saugios aplinkos formavimu, tačiau bendruomenės pareigūno veikla yra sunkiai įsivaizduojama be glaudaus bendravimo su visuomene, be nuolatinio keitimosi informacija.

Kuo naudingas visuomenės ir policijos bendradarbiavimas? Policija yra visuomenės dalis, tos pačios visuomenės sukurta institucija, siekianti patenkinti saugumo poreikį. Glaudus bendradarbiavimas užtikrina didesnę visuomenės saugumą. Nesaugus asmuo jaučia nerimą, įtampą, jį persekioja nuolatinė įsivaizduojamo pavojaus grėsmė. Tas pats pasakytina apie visuomenę ar paskiras jos grupes: vaikų, senų žmonių ir t.t. Nesaugiai besijaučiantys žmonės vengia viešų vietų, linkę užsidaryti namuose, taip ribodami savo socialinį gyvenimą ir savanoriškai pasirinkdami savotišką socialinę atskirtį. Visa tai gali pakeisti žmonių aktyvus bendradarbiavimas su policija. Bendradarbiaudami žmonės jaučia patys dalyvaujantys prasmingoje veikloje, galintys pateikti savo nuomonę, kuri yra reikšminga priimant vienokius ar kitokius sprendimus. Gyventojų bendradarbiavimas su policijos pareigūnais leidžia geriau pažinti

vieni kitus, skatina tarpusavio pasitikėjimą, didina saugumą gyvenamojoje aplinkoje. Intensyvus, betarpiškas ir atviras bendravimas su policijos pareigūnu gyventojams parodo, kad policijos pareigūnas yra toks pat humaniškas, jaučiantis, mąstantis, kaip ir kiti žmonės. Policijos pareigūnas yra toks pat žmogus, kaip ir kiti, tik dirbantis tam tikrą darbą, dirbantis visuomenei, žmonių labui, žmonių gerovei ir saugumui.

Bendruomenės pareigūnai tikisi, kad Tauragnų krašto gyventojai nebus abejingi, bus aktyvūs, bendradarbiaus su policijos pareigūnais siekiant sukurti saugią aplinką savo gyvenamajame krašte.

Glaudus visuomenės ir policijos bendradarbiavimas padės užkirsti kelią daromiems teisės pažeidimams, nusikalstamoms veikoms, padės surasti pažeidimus padariusius kaltus asmenis, kad būtų galima juos patraukti atsakomybėn, padės užbėgti nelaimėms už akių ir jų išvengti. Nereikėtų pamiršti jog policijos pareigūnų pareigūnas yra ne baudėjas, o draugas, kuriuo galima visada pasitikėti ir ištikus nelaimei kreiptis pagalbos.

Gerbiami Tauragnų krašto gyventojai, tikimės, kad Jūs visada rūpinsitės savo ir savo artimųjų saugumu, o iškilus problemai visada galite kreiptis į policijos pareigūnus pagalbos, patarimo, visada stengsimės jums padėti, rasti geriausius problemas sprendimo būdus.

Prevecijos poskyrio bendruomenės pareigūnų veiklos grupę sudaro vyresnysis specialistas Dainius Kazlauskas, specialistės Daiva Maselskienė ir Neringa Nastajūtė.

Tauragnų seniūniją aptarnauja Andrius Kazlauskas. Tel. 8 389 64313, mob. 8 686 13998, el. paštas andrius.kazlauskas@policija.lt

Aktualu

Prasideda Utenos rajono seniūnijų sporto varžybos. Kovo 9 dieną – šaškių ir stalo teniso varžybos, kovo 16 dieną – šachmatai ir smiginis, kovo 23 dieną – futbolas. Sėkmės mūsų sportininkams!

**GENOVAITĖ BABRAUSKIENĖ
1930-2013**

Genovaitė Babrauskienė gimė 1930 metais liepos 7 dieną Utenos rajone, Tauragnų seniūnijoje, Šimkūnų kaime, kur vėliau visą laiką ir gyveno.

1966–1971 metais dirbo Tauragnų kultūros namų direktore, vėliau 16 me-

tų atidavė Tauragnų Teofilio Tilvyčio muziejui, kur dirbo ekspozicijų prižiūrėtoja, vedavo ekskursijas. Visą laiką aktyviai dalyvavo kultūriniame miestelio gyvenime – dainavo, vaidino, režisavo spektaklius.

G. Babrauskienės dėka sceną išvydo nemažai lietuvių rašytojų kūrinių. Buvo inscenuoti V. Bubnio „Beržai svyruokliai“, Maironio baladė „Jūratė ir Kastytis“, J. Paukštelio „Kaimynai“, I. Simonaitytės „Aukštųjų Šimonių likimas“ ir kt.

Tai buvo nepaprastai kūrybingas žmogus: puiki dainininkė, audėja, mezgėja, ji taip pat tapė paveikslus, rašė eilėraščius... Bene didžiausias jos pomėgis buvo tapyba. Menininkė plėtojo primityviojo meno tradiciją, jos darbai visuomenei pristatyti spalvingame kataloge „Utenos tautodailininkai 2002“. Kūrybiniai darbai saugomi Utenos kraštotyros muziejuje ir namuose. Daug jų iškeliavo į pažįstamų ir nepažįs-

tamų žmonių namus, daug paveikslų autorė tiesiog padovano-davo...

2008 metais Genovaitei Babrauskienei suteiktas Tauragnų krašto Garbės pilietės vardas.

Paprasta, darbšti, nuoširdi – tokia ji išliks atminty tų, kurie daug metų dirbo kartu, kurie ją pažinojo.

Išėjo žmogus, bet liko jo darbai, liko paveikslai, liko eilėraščiai...

Genovaitė Babrauskienė

Verkia lapai sušalę, snieguoti,
Dreba šakos šaltojoj naktį.

Kam dainuoti? Sakyk, kam dainuoti,
Jau užgeso ugnelė širdy!

Rodos, vakar gegužis kvatojos,
Dūzgė bitės žieduose gėlių.
Ko sustojai? Sakyk, ko sustojai
Ties gyvenimo pilku keliu.

Ko pravirkot, lapeliai snieguoti?
Ar negrįš jau pavasaris čia?

Kam dainuoti? Sakyk, kam dainuoti,
Jei užgeso žvaigždėlė nakčia...

Tauragnų bendruomenės vardu –
Danguolė Grabauskienė

Danguolė Grabauskienė

Apie specifinį vilkiko vairuotojo darbą - gyvenimą „furos“ kabinoje... kalbuosi su tauragniškiu Romu Tubeliu (nuotraukos iš asmeninio albumo)

Romas Tubelis pasakoja, kad vilkiko vairuotoju dirba apie 20 metų (vairuotojo stažas – 29 metai). Krovinius teko gabenti į Vokietiją, Olandiją, Daniją, Belgiją, Švediją, Norvegiją, Angliją, Graikiją, Prancūziją, Čekiją, Austriją, Rusiją... Gabena pačius įvairiausius dalykus: malkas, gėrimus, makulatūrą... Ilgiausiai be namų teko išbūti apie tris mėnesius.

Paklaustas, kokių netikėtumų yra buvę per tuos metus, sako, kad kartą nežinomom aplinkybėm į „furą“ buvo patekę nelegalai vietnamiečiai. Važiavo ir pro veidrodėlį pamatė per prapjautą tentą mojuojant ranką. Sustojęs atidarė mašiną, o ten – porėlė nelegalų. Teko išlaipinti. Aišku, visko būna, sako pašnekovas: bando apvogti, pasitaiko, kurą išleidžia, tentus supjausto... Vairuotojams privaloma ilsėtis pagal nurodytą grafiką, tai pavojingiausia stovėti neapšviestose vietose. Teko keletą kartų ir baudą mokėti, priekabiau, sako Romas, austrų, vokiečių ir anglų pareigūnai. Pvz., anglai nubaudė už tai, kad buvo stovėjęs ne visas valandas, kiek priklauso.

Sakau, kad vilkiko vairuotojai atrodo panašūs į atsiskyrėlius. Jie gana ilgam palieka šeimą, tenka vieniems tvarkytis su buitimi. Tai turbūt sunku? - klausiu pašnekovo. Romas sako, kad žmonių, aišku, pasiilgsta, ypač saviškių. Kartą į kelionę buvo pasiėmęs ir žmoną, rūpesčių ar problemų dėl to nekilo, buvo linksmiau, valgyt gamino, indus išplaudavo, pabūdavo už „navigaciją“... Giedrė įsiterpia, kad jai labai patiko keliauti, ypač gražiais dideliais tiltais, tamsiais tuneliais. Danijoje ji ypač grožėjosi gamta: gelėmis, didžiuliais lubinų laukais, kur gal kokių septynių skirtingų spalvų žydi. O Danijos keliais netgi „furą“ vairavo... Pašnekovas priduria, kad tenka ir pakeliauti, dažniausiai po tuos

miestus, kur stovi. Kai oras prastas ar toliau nuo miesto, tai skaito, turi kompiuterį, gamina valgyt. Romas pasakoja, kad buitiniai dalykai jo visai negąsdina, nes visi vairuotojai važinėja patogiomis, geromis mašinomis. Visada turi indus, dujinę, yra šaldytuvai. Ir valgyt pasigamint jokių problemų. Kai su Giedre važiavo, tai, sako, ir kepsnius kepėm, ir šaltibarščius su bulvėm valgėm, kiaušiniene... Kai vienas, tai irgi moka pasigaminti, dažnai verda įvairias sriubas, dešreles. Atsiranda ir tokių vairuotojų, kurie marinuoja mėsą, kepa kepsnius, kartą vienas net 5 litrus marinuotų virtų kiaušinių atsivežė. Nesugenda, galima mišrinių pasidaryti. O išsimaudyti šiais laikais galima beveik kiekvienoje degalinėje, - pasakoja Romas. Kai krovinius į Švediją, Norvegiją ir kitas šalis už vandenynų veža, tai keliai laivais, vadinamais keltais, tada vairuotojas ten nemokamai valgo, gali nusiprausti, išsimiegoti kajutėje. Olandijoje sustojimo taškas yra Voso bazė, kur galima ir išsimaudyti, ir išsiskalbti, ir išsidžiovinti. Čia dažnai susitinka vairuotojai iš Lietuvos, bazėje keičiamas krovinys, tvarkomi dokumentai. Daug vairuotojų ir iš Utenos važinėja, tai vienas kitam nuveža, ką iš namų įdeda, nes bazėje visi susitinka. Kadangi išvažiuoja mėnesiui ir daugiau, tai maisto iš Lietuvos įsideda tik pradžiai kelionės, tai šalto rūkymo mėsos, dešros, iš namų – marinuotų agurkų, kopūstų. Ypač vežasi duonos, nes ji, sako Romas, Lietuvoje skaniausia. Vėliau maistą perka dažniausiai Vokietijoje, nes ten pigiausia. O miegoti „furoje“ minkšta ir patogų, - sako pašnekovas. Daiktus jis stengiasi susidėti taip, kad lengvai rastų. Vietos pakankamai, ir kiekvienas daiktas turi savo nuolatinę vietą, kad žinotum, kur ko ieškoti.

Išdrįstu paklausti ir apie „pakelių mergaites“, kurių, sako, vis daugėja. Ar tai tiesa? Romas sako, kad taip tikrai nėra, paskutiniu metu jų nebesimato, nes „furos“ važinėja greitkeliais.

Daugiausia jų tose šalyse, kur prostitucija nelegali, pavyzdžiui, galima jų pamatyti Lenkijoje, bet ne greitkeliose, o jei važiuoji kur nuošalesniu keliu, netoli degalinių.

Paklaustas apie uždarbį, Romas sako, kad tikslios sumos nenori vardinti, bet atlyginimai geri, o minimumą gauna nepriklausomai nuo to, ar dirba, ar būna namuose. Socialinės garantijos skaičiuojamos nuo minimumo. Nelaimės atveju pagalba suteikiama visose šalyse, vairuotojai yra apdrausti. Jei būtų galimybė su tokiu atlyginimu dirbti vairuotoju tik Lietuvoje, žinoma, darbą keistų.

Bronė Juknevičienė

Ar didelės baudos išspręs aplinkosaugos problemas?

Aplinkos ministras Valentinas Mazuronis pasirašė įsakymą, kuriuo įkainiai už neteisėtai sumedžiotus gyvūnus, draudžiamu metu sugautas žuvis didinami dešimt kartų, taip pat iš žvejų bus reikalaujama žvejybos leidimų ir specialių smaigų, kurie žvejojant ant ledo yra privalomi. Naujojo įsakymo dėl žalos laukinių gyvūnų rūšims ir jų buveinėms atlyginimo nuostatos įsigaliojo šių metų sausio 15 d. Visą informaciją galima rasti spaudoje arba internetiniame Aplinkos ministerijos puslapyje. Kadangi gyvename ežerų krašte ir apsupti miškų, įdomu buvo sužinoti, kaip tauragniškiai žvejai ir medžiotojai vertina naująjį įstatymą. Kalbinau vyrus su nemažu medžioklės ir žvejybos „stažu“.

Gimbutis Povilas ir tą dieną, kai kalbėjomės (buvo sekmadienis) iki pietų žvejojo, grįžo netuščiomis. Žvejoja dažnai, per savaitę kokius tris kartus nueina. Jo žvejybos „stažas“ gal jau 60 metų, žvejoja nuo pat mažumės, o medžioja ne ką mažiau – 41 metus. Mielėsnis užsiėmimas – medžioklė, nes daugiau įspūdžių, didesnė kompanija, „daugiau anekdotų“. Per 40 metų laimikio daug sumedžiota, vienais metais net 40 šernų nušovė. Negali pasakyti, kad ir žvejyba nesisekė. Žiemą Tauragno ežere su blizge yra pagavęs 10 kg lydeką. Vasarą labai mėgsta velkiauti, lydekų daug pagaudavo, bet tai buvo seniau, gal prieš 15 metų. Šią žiemą, pastebi, žvejų mažiau. Šiomet prastai valomi keliai, žmonės prie ežerų neprivažiuoja. Grįžtant prie medžioklės, P. Gimbutis sako, kad dabar medžioklė kitokia, žymiai daugiau žmonių tuo užsiima, turi geresnes galimybes. O anksčiau, prisi-

Tokios galimybės, aišku, nėra, tai kol kas viskas gerai ir taip, – sako pašnekovas. Romas važinėja be avarijų, nėra padaręs jokių nusižengimų. 2009 metais bendra „Linavos“ ir Šveicarijos asociacija jį apdovanojo Padėkos raštu kaip geriausią ir ilgiausiai išdirbusį vairuotoją.

Ačiū Romui Tubeliui už interviu. Beje, Romo sūnus Tomas taip pat pasuko tuo pačiu keliu – jau penkeri metai kaip dirba vilkiko vairuotoju. Kai kalbėjau su Giedre ir Romu Tubeliais, Tomas buvo Anglijoje. Grįš, sakė mama, kovo pradžioje, kai tėtis jau bus kelionėje... Taigi gerų, saugių jiems kelionių, o taip pat ir visiems kitiems tauragniškiams, kurių dalis gyvenimo vyksta „furos“ kabinoje.

Nuotraukoje: makulatūra iš Danijos keliaus į Vokietijos popieriaus fabriką.

mena, „būrelyje buvo 4 žmonės, išeidavom medžiot su šunimis, pašaudydavom...“. Dabar ir šernų mažiau, nes mažiau pasėlių. Sako, kad jei nešertų, tai nebūtų ko ir medžiot. O dėl 10 kartų didesnių baudų, tai P. Gimbutis mano, kad jos tikrai per didelės, būtų užtekę ir buvusių. Kodėl? Todėl kad ir didelės baudos neatbaidys – kuris jau yra brakonierius, tai ir bus. Iš savo patirties žino, kad ne vienas brakonierius buvo baustas po keletą kartų, bet vis tiek brakonieriaavo, kol sveikata leido. Tie, kurie stirnoms kilpas stato, dažniausiai pinigų neturi ir jokių baudų nemokės. Ir pats Povilas yra išvadavęs jauniklę stirną iš kilpos, o Mykolas Šinkūnas, kai dar dirbo girininku, vieną žiemą eidamas gerai sniege matomomis kažkieno pėdomis ar ne 100 kilpų surinko. Tokie brakonieriai tikrai ne žmonės. Vyras sutinka, kad brakonieriai galų gale įkliūva, bet ne visi meta šitą užsiėmimą, kaip to tikisi ministras. O ką P. Gimbutis mano apie reikalavimą žvejojant ant ledo turėti specialius smaigus? Smaigai, jo nuomone, būtini. Šitame reikalavime nemato

problemos, nebūtina ir pirkti – kiekvienas nagingesnis vyras suras, iš ko ir kaip juos pasidaryti.

Panaši ir **Mykolo Šinkūno** patirtis. Žvejoja gal jau 65 metus, o medžiotojo bilietą turi nuo 1961 metų, kai jam buvo 19. Vyras su žmona ką tik buvo grįžę iš miško, nuvežę stirnoms grūdų. Sako, kad buvo prieš kelias dienas – viskas jau suėsta. Stirnos ateina ir prie namų, viena vis ateidavo į Šmatavičienės kiemą, o paskui dingo. Žmonės matė sudraskytą stirną prie Aukštosios. Gal ta pati? Žvejyba, sako M. Šinkūnas, yra labai užkrečiantis užsiėmimas. „Kai jau užkabina, tai ilgam“. Žiemą labiau privargsta nuo ekečių kapojimo. Žvejoja senoviškai, echoloto neturi, tai tenka ne vieną eketę iškirsti, kol pagauna, o pagauti norisi, jei jau išėjai. Šiomet kimba prastokai. Va, pernai pagavo 3 ešerius po 800 g. Vasarą prieš daug metų didžiausias laimikis buvo 16 kg 400 g ir 10 kg svėrusios lydekos. (Jų galvos kartu su medžioklės trofėjais kabo kambaryje ant sienos). O už 300 kg svėrusio šerno iltis M. Šinkūnas yra gavęs aukso medalius Talino ir Vilniaus medžioklės trofėjų parodose. Kol buvo jaunesnis, medžioklė buvo mielesnis užsiėmimas. Vyrai pikta, kad iš gamtos tik imama. Pasakoja, kad 10 metų Tauragno ežere Ignalinos ir Vasaknų žvejai seliavas gaudė pramoniniu būdu. Nuo pernai metų jų nebegauda. Seliavos gyvena 7 metus. Tai kiek jų per 10 metų ištraukė? Anksčiau Tauragne žvejojo tik savi, o dabar mašinom suvažiuoja. Jei kiekvienas pagauna nors po kilogramą, tai nenuostabu, kad žuvų vis mažėja. Seniau žmonės daugiau dirbo, mažiau turėjo laiko žvejybai, o sekmadieniais ne žvejojant eidavo, o bažnyčion. Ir žvėrių mažiau, nes mažiau pasėlių. Kolūkių nebėra, žmonių kaimuose mažėja labai sparčiai, laukai neapsėti.

Pradėjus kalbėti apie dideles baudas brakonieriams, M. Šinkūnas sakė, kad jo nuomonė visai priešinga. Didelės baudos neapsaugos nuo brakonieravimo. Palyginimui: už vairavimą išgėrus didelės baudos? Didelės. O ar sumažėjo girtų vairuotojų? O iš brakonierių, kurie gaudo stirnas su kilpom, ką tu iš jų paimsi? Jie nedirba, tai neturi ir pinigų. O dar kiti išsisuka. Jo nuomone, čia kaip su tom pirtelėm paežerėje – vieni turi nugriauti, o kiti 3 kartus sumoka baudas, ir juos valdžia palieka ramybėje. ŽMOGUI tai bauda baisi, ŽMOGUS ir nesielgs baisiai, o tam, kuris negalvoja, jokios baudos nebaisios, nes jis jų nemokės. Arba sumokės keletą kartų ir toliau savo darys. O smaigus M. Šinkūnas turi, pasidarė pats. Tik nesupranta, kodėl juos nuolat reikia turėti. Dabar ledas 30 cm storio, kurgi Tauragne galima įlūžti? Pavasarį, žinoma, geras dalykas, reikia nešiotis. Kuriozų su įstatymais pilna, mūsų įstatymai nelankstūs. Pavyzdžiui, kovo 1 d. baigiasi miško kirtimas. Po savaitės kovo 1. Tik klausimas, kokie paukščiai dabar peri? Reikia žiūrėti pagal laiką, ne visada pavasaris būna ankstyvas.

Kalbinu dar vieną žvejį, **Bronislovą Jurgelėną**, kuris irgi žvejoja labai seniai, nuo vaikystės, kai eidavo kartu su tėvu. Jam labiausiai trūksta informacijos apie įstatymų pakeitimus. Dabar pasikeitimų daug, nespėji jų visų sekti. Reikia labai domėtis, kada kokias žuvis galima gaudyti, kiek skritulių galima turėti ir pan. Informacijos yra laikraščiuose, internete, bet ne visi internetu naudojami ir laikraščius prenumeruoja. Žvejoti – tai paprasta, sudėtingiau žiūrėti, kad nepakliūtum per nežinojimą. Anksčiau, kai keisdavo žvejo bilietą, duodavo lankstinukų, brošiūrų, ten viskas vienoj vietoj būdavo surašyta. Dabar, atrodo, lengviau žmogų nubauti, o ne informuoti. Gal valdžios įstaigoms trūksta pinigų, tai ir uždeda dideles baudas? Bet įstatymai yra įstatymai, jei jau priimti, reikia laikytis. B. Jurgelėnas sako, kad smaigus pasidarė pats, tokius, kokie jam patogūs, nes nesinori baudų mokėti. Bet sako, kad protingi žvejai neina ant ledo, kol jis plonas, tada ir smaigų neteks panaudoti. Nuo įstatymų aptarimo kalba pakrypsta į malonesnę pusę... B. Jurgelėnas mėgsta gamtą, patinka pabūti gryname ore, gera ir žiemą žvejoti, nors „dažnai lakstyti jau nebe tas amžius“. Jam įdomu pasinaudoti ir šiuolaikine aparatūra – echolotu. Nemažais laimikiais irgi gali pasigirti: Tauragne yra sugavęs 7 kg sveriančią lydeką, Labėj – 900 g ešerį, Nemeikščių ežere – 10 kg sezaną ir net 12 kg karšių per pusę valandos 2 meškerėm. Bet taip buvo tik vieną kartą gyvenime.

Vidas Juknevičius (matote nuotraukoje) mano, kad skaudžiausiai reikėtų bausti vadinamuosius „elektrikus“ – jie užmuša daug žuvų, o mažų net nepasiima. Ir vėliau patys skundžiasi, kad žuvų mažėja.

Elektra žudantiems žuvis baudos dar labai švelnios. Žinoma, aplinkosaugininkai turi jas ir išreikalauti. O dabar žmogus sukaupia tūkstantines baudas, gauna „parų“, atsėdi, už mokesčių mokėtojų pinigus pamaitinamas, ir baudos nurašomos. O paskui šaiposi ir vėl renka baudas.

Straipsnio autorė sutinka ir su vienokia nuomone, ir su kitokia. Vasario 27 d. „Utenio“ laikraštyje perskaičiau Juozo Kazlausko straipsnį „Brakonierių nesustabdė ir keliskart padidintos baudos“. Ignalinos r. sugauti du brakonieriai, kurie tikrino ir perstatinėjo tinklus po ledu. Pasirodo, vienas jų nuo 2005 m. jau sulaikytas 23, o kitas – 11 kartų. Pabrėžiu – sulaikyti, bet straipsnio autorius nerašo, ar jie bent kartą sumokėjo baudas. Šį kartą jie privalėtų sumokėti 9,28 tūkst. Lt už gamtai padarytą žalą ir dar administracinę baudą, kuri siekia 400–1000 Lt. Ar jie sumokės? Tiesa, tinklai bus konfiskuoti. Bet kokių baudų didinime aš matau valdžios institucijų nesugebėjimą spręsti įsisenėjusias problemas, ir ne vien aplinkosaugines. Kai jau išsikerojo nebaudžiamumas, panieka priimtiems įstatymams, nepagarba ir žmonėms, ir valstybei – ką gi, belieka bausti. Kaip padaryti, kad žmonės žinotų, kad už kiekvieną pažeidimą turės atsakyti? Vienas iš mano pa-

šnekovų sakė, kad ne didelių baudų reikia, o auklėti žmones. Labai dažnai girdime sakant, kad valstybėj bus geriau gyventi (ir valdžia bus geresnė!), kai užaugs karta, negyvenusi sovietmečiu. 20 metų jau praėjo. Kiek dar turės praeiti? Gal dar 20? Tik ką mes paliksim savo vaikams ir anūkams, jei nemąstom apie ateitį... Vienas žmogus man pasakė ir taip: kažkas pastatė kilpas ir sugavo stirną todėl, kad neturi ką į puodą įdėti. Gal... bet tokių tik vienetai. Ir dar skaudina tai, kad dažnam žmogui rūpi tik jis pats, kad geriau – nepamatyti, nutylėti... Ir lieki nesuprastas, jei paprašai susirinkti šiukšles...

Nelabai optimistinė gaida baigiu. Nors visgi norisi tikėti, kad dauguma mūsų laikraščio skaitytojų žalos gamtai, sau, aplinkiniams nedaro ne todėl, kad bijo baudų, o todėl, kad taip išauklėti, išmokyti, sąmoningi. Artėjančio pavasario proga to Jums ir linkiu.

Sveikesni **ridikėliai** užauga greta agurkų, pupelių, morkų, salotų, žirnių. **Bulvių** kera mažiau nukenčia, kai šalia auga kopūstai, pupos, pupelės, špinatai, česnakai. Netinka šalia auginti saulėgrąžas. **Salotas** reikėtų sėti šalia morkų, agurkų, svogūnų, ridikėlių, braškių. Salotos prasčiau auga šalia žirnių, petražolių. **Svogūnų** neverta sodinti greta pupų, pupelių, žirnių. **Agurkus, pomidorus** nuo erkių lapgraužių saugo ridikėliai. Svogūnai, česnakai skatina agurkų augimą, saugo nuo grybelinių ligų, ypač nuo miltligės. **Pomidorams** sodinkite šalia morkų, salierų, svogūnų, kopūstų. Atokiau tegul auga bulvės, ridikėliai, pupos, žirniai. **Pupeles** mažiau puola ligos, kai netoli auga česnakai. Gerai auga ir šalia salotų, burokėlių, morkų, agurkų, bet atokiau nuo svogūnų. **Porai** geriau auga šalia salotų, salierų, pupelių, morkų, puikiai jaučiasi tarp braškių.

Mūsų laikraščio skaitytoja **Aldona Budreikienė** atsiuntė šią nuotrauką su tokiu komentaru: „Šį rytą „parskrido“... Neįtikėtina - stogo želmeniu vaikščiojo šuo juodmargis. Įamžinau tikrovę. Ko tik nebūna pirmą pavasario dieną“.

Patarimai daržininkams (iš interneto)

Morkas naudinga auginti eilėmis pakaitomis su svogūnais, tuomet jų nepuls morkinė muselė. Dar geriau morkas saugo salotos ir prieskoninės daržovės.

A†A *Seniūnijoje vasario mėn. mirė*
GENOVAITĖ BABRAUSKIENĖ, Šimkūnų
kaimas, 82 metų;
Užjaučiame artimuosius.

Redagavo ir maketavo
 Danguolė Grabauskienė
Spausdino Utenos spaustuvė